

Krajský soud v Ostravě
Havlíčkovo nábř. č. 34
728 81 Ostrava 1

Ke sp. zn. 32 ICm 3197/2016
(KSOS 25INS 10525/2016)
V Brně dne 4. 6. 2018
Naše značka OKD/C3

Žalobkyně: **Marcela Šingovská**, nar. 8. 10. 1968, bytem Dolní Těrlicko 41, Těrlicko

Právně zastoupena: **Zuzanou Candigliota**, advokátkou, se sídlem Burešova 615/6, 602 00 Brno

Žalovaný č. 1: **Správa pohledávek OKD, a.s.**, IČ: 26863154, Stonavská 2179, Doly, Karviná, PSČ: 735 06, společnost zapsaná v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka 2900

Žalovaný č. 2: **Ing. Lee Louda**, IČ: 693 26 681, se sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1, **insolvenční správce dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s.**, IČ: 268 631 54, se sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná

Právně zastoupen: **JUDr. Dušanem Dvořákem**, advokátem, číslo osvědčení ČAK 9714, se sídlem a adresou pro doručování DRV Legal, s.r.o. advokátní kancelář, Hlinky 505/118, 603 00 Brno, datová schránka: mcbpt3u

Vyjádření k žalobě

Zasláno datovou schránkou

Přílohy dle textu

I. Úvod

1. Dne 28. 5. 2018 bylo žalovanému č. 2 doručeno usnesení Krajského soudu v Ostravě, ze dne 28. 5. 2018, č.j. 32 ICm 3197/2016-101 (dále jen „**Usnesení**“), kterým soud vyzval žalovaného č. 1, společnost Správa pohledávek OKD, a.s., IČ: 26863154, Stonavská 2179, Doly, Karviná, PSČ: 735 06, společnost zapsanou v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka 2900 (dále jen „**OKD**“) a žalovaného č. 2, Ing. Lee Loudu, IČ: 693 26 681, se sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1, insolvenční správce dlužníka Správa pohledávek OKD (dále jen „**žalovaný**“), aby se ve lhůtě 10 dnů od doručení Usnesení vyjádřil k žalobě paní Marcely Šingovské, nar. 8. 10. 1968, bytem Dolní Těrlicko 41, Těrlicko, ze dne 31. 8. 2016 o určení pravosti přihlášených pohledávek, jež byla doplněna přípisem ze dne 18. 7. 2017 (dále jen „**žaloba**“).
2. Žalovaný tímto prostřednictvím svého právního zástupce podává ve lhůtě své vyjádření k žalobě.

II.

3. Žalovaný neuznává nárok žalobkyně a popírá jej v celém jeho rozsahu.
4. Žalobkyně dne 14. 6. 2016 podala svou přihlášku pohledávky označenou č. P242 do insolvenčního řízení vedeného u Krajského soudu v Ostravě, pod sp. zn. KSOS 25INS 10525/2016 proti OKD (dále jen „**Přihláška**“). OKD a žalovaný, jako insolvenční správce OKD, přihlášenou pohledávku popřeli. Žalobkyně se svou žalobou domáhá, aby soud určil, že přihláška pohledávky ve výši 4.000.000,- Kč žalobkyně je po právu.
5. Žalobkyně svůj nárok dovozuje z práva na náhradu nemajetkové újmy, která měla vzniknout jejími duševními útrapami způsobenými pracovním úrazem s následkem smrti syna žalobkyně, pana Tomáše Šingovského, datum úmrtí dne 29. 11. 2012 (dále jen „**Tomáš Šingovský**“). Smrt Tomáše Šingovského však byla způsobená zásadním porušením předpisů ze strany Tomáše Šingovského.
6. Žalovaný má za to, že OKD není odpovědná za smrt p. Tomáše Šingovského do takové míry, která by nárokovala příbuzné Tomáše Šingovského k náhradě nemajetkové újmy. Žalovaný navíc odmítá vyčíslení nemajetkové újmy žalobkyně ve výši 4.000.000,- Kč.
7. Ustanovení § 367 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen „**Zákoník práce**“), ve znění účinném do 31. 12. 2012 stanovilo:

„Zaměstnavatel se zproští odpovědnosti zcela, prokáže-li, že škoda vznikla

a) tím, že postižený zaměstnanec svým zaviněním porušil právní, nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ačkoliv s nimi byl řádně seznámen a jejich znalost a dodržování byly soustavně vyžadovány a kontrolovány, nebo

b) v důsledku opilosti postiženého zaměstnance nebo v důsledku zneužití jiných návykových látek a zaměstnavatel nemohl škodu zabránit,

a že tyto skutečnosti byly jedinou příčinou škody.“

8. Jak uvádí i rozsudek Okresního soudu v Karviné ze dne 30. 3. 2016, č.j. 3 T 164/2013, str. 11, z vyjádření Obvodního báňského úřadu plyne, že v jednání Tomáše Šingovského bylo zjištěno několikrát porušení předpisů, což spočívalo ve skutečnosti, že neměl v průběhu práce ochrannou přilbu, podcenil hrozící riziko a zdržoval se na konstrukci přepravníku, který byl v chodu.
9. Dle znaleckého posudku na poranění Tomáše Šingovského byla v jeho krvi zjištěna přítomnost látky THC pod hranicí 2 ng/ml. I když tento lékařský posudek uvádí, že Tomáš Šingovský nebyl v čase své smrti nijak zásadně ovlivněn, jak uvádí např. správa Amerického

národního úřadu pro bezpečnost silničního provozu¹, není namístě pokusit se předpovědět účinky založené na samotných koncentracích THC v krvi a v současné době nelze předpovědět specifické účinky na jednotlivce založené na koncentracích THC-COOH. Jisté je, že Tomáš Šingovský měl v čase své smrti látku v těle, což žalovaný pokládá za další okolnost, jež vedla k jeho smrti.

III.

Neaplikovatelnost zákona č. 89/2012 Sb.

10. Jak je patrné z Příhlášky, vznik svého nároku žalobkyně datuje ke dni úmrtí pana Tomáše Šingovského (od tohoto okamžiku je dle jeho názoru dána splatnost její pohledávky za OKD). Dožaduje se však aplikace právního předpisu, který nabyt účinnosti až více než rok po této nešťastné události.
11. Žalobkyně svůj nárok opírá o zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“). OZ však není na tento případ aplikovatelný. Časovou působnost OZ ve vztahu k náhradě nemajetkové újmy upravuje ustanovení § 3079 odst. 2 OZ, tento zákon je však aplikovatelný pouze v případech náhrady škody vzniklé z porušení povinnosti stanovené zákonnými předpisy a jsou-li pro to dány *mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele*. Jak i odborná literatura² vysvětluje, OZ nabádá, aby se při posuzování splnění podmínky mimořádných důvodů hodných zvláštního zřetele vycházelo z § 2 odst. 3. Tento odkaz značí, že soud má náhradu nemajetkové újmy přiznat, pokud by použití dosavadního právního předpisu bylo v rozporu s dobrými mravy anebo vedlo ke krutosti či bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.
12. Z důvodové zprávy k OZ navíc lze vyčíst, že mimořádnými důvody hodnými zvláštního zřetele se rozumí „*především případy, kdy škůdce způsobil škodu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohmutky zvlášť zavrženíhodné.*“ V daném případě však tyto nebyly splněny, žalobkyně tyto důvody nijak neuvádí a své právo o žádný takový důvod neopírá.
13. Je tak zřejmé, že dle § 3079 OZ se na daný případ nemůže OZ aplikovat. Nelze hovořit o žádném úmyslném způsobení újmy nebo zvlášť zavrženíhodné pohnutce. Smrt pana Tomáše Šingovského byla neštěstím, rozhodně však nebyla způsobena úmyslně nebo z jakékoli pohnutky. Aplikace zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (OZ), tak nepřichází v úvahu.

IV.

Náhrada imateriální újmy dle zákona č. 40/1964

14. Dle ust. § 13 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, v znění ke dni 31. 12. 2012 (dále jen „SOZ“), fyzická osoba má právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění. Dle odst. 2, stejného ustanovení, pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích. Výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo.

¹ Cannabis / Marijuana (Δ9-Tetrahydrocannabinol, THC). *Drugs and Human Performance Fact Sheet*. National Highway Traffic Safety Administration. Dostupné z: https://www.wsp.wa.gov/breathtest/docs/webdms/DRE_Forms/Publications/drug/Human_Performance_Drug_Fact_Sheets-NHTSA.pdf

„It is inadvisable to try and predict effects based on blood THC concentrations alone, and currently impossible to predict specific effects based on THC-COOH concentrations.“

² BEZOUŠKA, P. Komentář k ust. § 3079. In: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014), 1. vydání, 2014, s. 2026 - 2028

15. Jak uvádí i odborná literatura (viz např. Právní rozhledy 11/2016, s. 381), jestliže mezi fyzickými osobami existují sociální, morální, citové a kulturní vztahy vytvořené v rámci jejich soukromého a rodinného života, může porušením práva na život jedné z nich dojít k neoprávněnému zásahu do práva na soukromí druhé z těchto osob. Právo na soukromí totiž zahrnuje i právo fyzické osoby vytvořit a udržovat vztahy s jinými lidskými bytostmi, zejména v citové oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjet a naplňovat vlastní osobnost. Z tohoto pohledu SOZ dával v § 13 odst. 2 podmínky pro uplatnění finanční satisfakce za újmu při zásahu do osobnostních práv v důsledku smrti blízké osoby.
16. Tuto skutečnost návazně zohlednil i zákonodárce, když dne 1. 5. 2004 nabyl účinnosti zákon č. 47/2004 Sb., kterým byl novelizován § 444 SOZ, a přímo zákonem bylo zakotveno jednorázové odškodnění při škodě vzniklé usmrcením osoby blízké (pojmově se ovšem jednalo o náhradu újmy nemajetkové). Ustanovení § 444 odst. 3 SOZ obsahovalo taxativní výčet osob i částek, které jim ze zákona náleží (manželé, děti, rodiče a další blízké osoby ze společné domácnosti po 240 000 Kč, sourozenci po 175 000 Kč, rodiče dosud nenarozeného počatého dítěte po 85 000 Kč).
17. Tyto náhrady však byly pro svůj zcela paušální charakter hodnoceny jako nevyčerpávající způsob řešení daného problému. Pokud nebylo jednorázové odškodnění dostatečnou satisfakcí za vzniklou újmu na osobnostních právech, nebylo vyloučeno, aby se dotčené osoby domáhaly další satisfakce podle ustanovení na ochranu osobnosti. Pojetí prosazované Nejvyšším soudem bylo však poměrně restriktivní, neboť místo pro navýšení náhrad nad paušální jednorázové částky zakotvené v § 444 odst. 3 SOZ cestou § 13 odst. 2 SOZ bylo vyhrazeno výlučně pro případy mimořádné z hlediska závažnosti vzniklé nemajetkové újmy či okolností, za nichž k porušení práva došlo (viz Rozsudek NS z 21. 12. 2009, sp. zn. 30 Cdo 5188/2007).
18. V těchto případech se celkové nároky všech pozůstalých, vzniklé jejich imateriální újmu, několikrát pravomocně dostaly v součtu s jednorázovými paušály i do celkových částek zhruba **1–3 mil. Kč**. Vrchní soud v Olomouci opakovaně judikoval, že ve výjimečných případech náhrady oscilují v částkách okolo 1 mil. Kč a jde o přiměřená plnění z hlediska satisfakčního i sankčního a preventivního. Takto vysoké sumy byly však spíše výjimkou než pravidlem.
19. Zde i komentář k NOZ uvádí, že „*Žaloba na ochranu osobnosti se stala prostředkem, jak navýšit zákonem stanovené jednorázové odškodnění za předpokladu, že jsou zde určité mimořádné okolnosti (NS 30 Cdo 5188/2007, NS 30 Cdo 947/2011). Přiznávané částky se pohybovaly v řádech statisíců, milionovou částku překročily výjimečně.*“³
20. V souvislosti s tím byly judikatorně formulovány některé relevantní faktory, které přiznání vyšších částek odůvodňovaly (věk usmrceného či pozůstalého, usmrcení jediného dítěte, usmrcení rodiče malého dítěte, zvláště traumatizující způsob usmrcení, skutečnost, že sekundární oběť byla očitým svědkem usmrcení primární oběti, vysoká míra zavinění původce zásahu apod.). Na druhou stranu bylo dovozováno, že není vyloučeno ani snížení paušálních částek z důvodů spoluzavinění usmrceného či z důvodů zvláštního zřetele hodných (viz Rozsudek KS v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře z 15. 11. 2005, sp. zn. 14 To 290/2005). Oddělení evidence judikatury Nejvyššího soudu⁴ učinilo zobecňující závěr, že výše přiznaného zadostiučinění se mimo specifických výjimek pohybovala v řádu několika desítek až stovek tisíc (**nikoli tedy v řádu milionů**) Kč, bylo však možno hovořit o jistém nárůstu výše relutární náhrady. Přestože to ze závěru není zcela zřetelné, jednalo se patrně o nároky dle § 13 odst. 2 SOZ přiznané paralelně nad rámec náhrad dle § 444 odst. 3 SOZ.

³ BEZOUŠKA, P. Komentář k ust. § 2959. In: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014), 1. vydání, 2014, s. 1717 – 1722.

⁴ Polišínská, P. Výše náhrady nemajetkové újmy za ztrátu (usmrcení) osoby blízké cestou ochrany osobnosti. Prezentace, červen 2013. Dostupné z: <http://www.cak.cz/assets/pro-koncipienty/vzdelavani/vyse-nahrady-nemajetkove-ujmy-za-ztratu-osoby-blizke-cestou-ochrany-osobnosti.pdf>

21. Navíc je zde potřeba dodat, že dle informací OKD zde po smrti Tomáše Šingovského došlo k vypořádání nároků rodičů na jednorázové odškodnění, přičemž OKD rovněž nahradila náklady spojené s pohřbem Tomáše Šingovského, tedy žalobkyně již obdržela plnění ve výši 240.000,- Kč, kdy OKD uhradila rovněž náklady spojené s pohřbem a zřízení pomníku, celkově ve výši 47.601,- Kč. Zástupci OKD se rovněž zúčastnili pohřbu Tomáše Šingovského.
22. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 22. prosince 2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14 uvádí, že „[p]ři úvaze o přiměřenosti výše náhrady nemajetkové újmy v penězích je nezbytné přihlídnout k samotnému účelu a funkcím tohoto institutu při ochraně osobnosti – jsou to funkce satisfakční a preventivně-sankční. Spoluurčujícím a jedním z klíčových hledisek pro navýšení náhrady je pak otázka míry zavinění původce zásahu. Vedle těchto funkcí náhrady je nutno zkoumat i další konkrétní okolnosti každého případu, a to jak právní nebo skutkové, přitěžující nebo naopak polehčující. **Zejména je třeba zhodnotit postoj osoby odpovědné ke způsobené škodě.**“
23. Okolnosti na straně osoby odpovědné (původce zásahu) jsou a) postoj žalovaného (lítost, náhrada škody, omluva aj.), b) dopad události do duševní sféry původce – fyzické osoby, c) jeho majetkové poměry, d) míra zavinění, ev. míra spoluzavinění usmrčené osoby.
24. Společnost OKD poskytla žalobkyni, jakož i otci Tomáše Šingovského jednorázové odškodné ve výši 240.000,- Kč, několikrát vyjádřila lítost nad smrtí Tomáše Šingovského, nesla náklady spojené s jeho pohřbem či zřízení náhrobního kamene, lítost projevila i v rámci účasti na pohřbu Tomáše Šingovského. Navzdory všem těmto okolnostem se žalobkyně domáhá přiznání náhrady nemajetkové újmy ve výši 4.000.000,- Kč, na kterou nemá nárok.
25. Ústavní soud ve výše uvedeném nálezu uvádí, že „[o]tázka míry zavinění původce zásahu pro stanovení výše relutární náhrady podle § 13 odst. 3 obč. zák. **je tak spoluurčujícím a bezpochyby i jedním z klíčových hledisek pro navýšení této náhrady.** Základním smyslem relutární náhrady je smysl satisfakční, přičemž **potřeba finanční satisfakce narůstá v přímé úměře s mírou zavinění původce zásahu, neboť vyšší mírou zavinění je vždy neoprávněnost zásahu do osobnostních práv zesílena (je zesílena křivda, za niž má přijít zadostiučinění).** V tomto směru lze dojít až k závěru, že v případě zlého úmyslu (záměru) na straně původce neoprávněného zásahu by měl soud svůj odsudek nad tímto společensky i právně zvlášť odsouzeníhodným chováním vyjádřit právě citelným určením výše peněžitého zadostiučinění.“
26. Jelikož zavinění smrti p. Tomáše Šingovského bylo i na jeho straně, když otázka zavinění ze strany OKD je určujícím faktorem náhrady nemajetkové újmy, považuje žalovaný i z tohoto důvodu žalobu za neopodstatněnou.

V. Závěr

27. S ohledem na výše uvedené žalovaný neuznává nárok žalobkyně. Je potřeba vzít v úvahu, že smrt Tomáše Šingovského nastala i jeho vinou. Žalovaný tímto nezpochybňuje závěry Okresního soudu v Karviné a Krajského soudu v Ostravě, když svůj podíl viny nesli i Pavel Mach a Martin Kraina, nicméně smrt Tomáše Šingovského nastala i jeho spoluzaviněním
28. Žalovaný si rovněž dovoluje poukázat na postoj a kroky OKD k rodině Tomáše Šingovského po jeho smrti, k již provedené snaze alespoň částečného odčinění uhradila žalobkyni jednorázové odškodné ve výši 240.000,- Kč, OKD žalobkyni vyjádřila lítost, účastnila se pohřbu Tomáše Šingovského, nesla náklady spojené s pohřbem a náklady zřízení náhrobního kamene, to vše s ohledem na lítost nad smrtí p. Tomáše Šingovského, jakož i na vinu, jež nesli zaměstnanci OKD. Žalovaný má nicméně za to, že OKD učinila veškeré kroky k alespoň částečnému odčinění této tragické události (když o úplném odškodnění zde nikdy

nemůže být řeč) a neshledává zde důvody pro náhradu nemajetkové újmy, a už vůbec ne v žalobkyní požadované výši.

29. S ohledem na charakter tohoto incidenčního sporu **žalovaný v této věci výslovně nepožaduje náhradu nákladů řízení.**

30. V návaznosti na výše uvedené žalovaný navrhuje, aby soud vydal tento

rozsudek:

Žaloba na určení pravosti a výše pohledávky P242 ve výši 4.000.000,- Kč přihlášená žalobkyní do insolvenčního řízení dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s., vedeného u téhož soudu pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016, se zamítá.

S úctou

Za Ing. Lee Loudu,
insolvenčního správce dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s.

JUDr. Dušan Dvořák, advokát v plné moci

 Digitálně podepsal
JUDr. Dušan Dvořák